

Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği)

Sultan ÖZKAN *, Emel YILMAZ **

ÖZET

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına bireysel uyum durumlarının incelenmesidir. Tanımlayıcı türdeki bu araştırmanın evrenini Balıkesir Üniversitesi Bandırma Sağlık Yüksekokulu (Hemşirelik) ve Bandırma Meslek Yüksekokulu (Et endüstrisi, Gıda Teknolojisi, İşletmenlik ve İthalat-İhracat) bölümlerinin birinci ve ikinci sınıflarında okuyan 459 öğrenci oluşturdu. Araştırmada herhangi bir örneklem yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi ancak çalışmaya toplam 421 öğrenci katıldı (Katılım oranı %92). Veriler 13-17 Nisan 2009 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu aracılığıyla toplandı. Araştırma öncesinde ilgili kurumlardan yazılı izin ve öğrencilerden sözel onam alındı. Verilerin analizi SPSS 11.0 bilgisayar istatistik paket programında değerlendirildi ve verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve ki kare analizi kullanıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.57±2.20 yıl, %62.0'ı kız ve %49.4'ü birinci sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin %31.1'inin puanının bu bölümü tutması nedeni ile okudukları bölümü tercih ettiği, %50.8'inin okudukları bölümden kısmen memnun olduğu ve %19.0'ının üniversite yaşamına uyum sağlamada zorluk yaşadığı saptandı. Araştırma grubunun en fazla ekonomik nedenlere bağlı olarak ev kirası/yurt ücretinin ödenmesinde (%41.7), sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada (%40.9), okul arkadaşları ile (%16.6) ve karşı cinsle olan arkadaşlıklarda (%15.7) sorun yaşadığı bulundu. Öğrencilerin %65.1'inin boş zamanlarında arkadaşlarını ziyaret ettiği ve %53.2 sinin kitap, gazete, dergi vb. okuduğu saptandı. Öğrenciler boş zamanlarında en fazla kültürel etkinliklere katılmak ve part-time çalışmak istediklerini belirttiler. Öğrencilerin üniversiteye uyum durumları ile anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba işi, okunan bölümü tercih etme nedeni, üniversite yaşamını sevmeye durumu, üniversitede kendini yalnız hissetme durumu, karşı cinsle olan arkadaşlık ilişkilerinde sorun yaşama, sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandı (p<0.05). Araştırma bulguları üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum sorunu yaşadığını gösterdi. Üniversiteye başlayan

* Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Bandırma Sağlık Yüksekokulu.

** Yrd. Doç. Dr., Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Yüksekokulu.

öğrencilere oryantasyon programlarının uygulanması ve danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyum, Üniversite öğrencileri, Üniversite yaşamı.

Adaptation Status of University Students to University Life (Bandırma Example)

ABSTRACT

The aim of the study is to investigate the adaptation status of university students to university life with the conception that individual adaptation to university plays an important role in life. The universe of the descriptive study consisted of 459 students currently attending first and second grade at Bandırma School of Health and Bandırma Vocational High School (Departments of meat industry, food technology, administrations, and import-export) at Balıkesir University. We didn't use any exempling methods in this study The sample consisted of 421 students who accepted to participate to study (participation rate 92%).Data were collected using data forms which prepared by researchers between April 13-17, 2009 Before the study, permission was taken from the school management and during the study it was taken from students. The analysis of the data was obtained by using descriptive statistical and chi-square test in SPSS 11.0. The mean of age students was 20.57 ± 2.20 , 62.0% were woman and 49.49% was first class. 31.1% of the students scores in this part of the reason for holding the reading section with a preferred 50.8% in the reading of the section is partially satisfied and 19.0% of students having difficulties in adapting to university life has been determined. Research group, most economic reasons depending on the rental home/homes for the payment of fees (41.7%), social and cultural activities to participate (40.9%), the school with friends (16.6%) with the opposite sex in the friendship (15.7%) problems were experienced.65.1% of students in the free time to visit friends and 53.2% of students to read the books, newspapers, magazines, etc. were found. Students said that most students want to participate in cultural activities and that they want to work part time at free times. There was found a statistically significant difference among students to university compliance status with the mother education, father education level, father work, reading section with preferred reasons, university life, like the state and the university itself felt only state, opposite gender with friendship relations experience difficulties, social and cultural activity participation have trouble status ($p < 0.05$).Our results showed that the university students that the university has shown that adaptation problems. University for students who are starting with the implementation of orientation programs and become widespread of counseling services should be recommended.

Key Words: Adaptation, University students, University life.

GİRİŞ

Uyum, organizmayı çevre ile etkileşimi açısından ele alan biyolojik kökenli bir kavramdır. İnsan yaşamındaki her değişiklik uyum sürecini beraberinde getirir. Darwin'in evrim kavramının özünü oluşturan bu kavram, bir anlamda insanın doğal çevreye uymasını ifade eder ve doğal çevreye uymayan organizmalar canlılığını yitirir. Buna göre yaşamak bir uyum sürecidir. Psikolojik açıdan ele alındığında ise, her organizmanın çevre ile etkileşim yoluyla doyurulması gereken birtakım gereksinimleri olduğu düşünülürse, uyum süreci organizmanın gereksinimlerinin doyurulması sırasında ortaya çıkan engellemelerin üstesinden gelme çabalarını kapsar (Erdoğan ve ark., 2005).

İnsan yaşamındaki her değişiklik uyum sürecini beraberinde getirir. Üniversite öğrenciliği yılları, en çalkantılı gelişim dönemlerinden biri olup, hem sosyal hem de biyolojik olarak bir geçiş dönemi kabul edilen ergenliğin son evresine rastlar. Bu dönem, ergenliğin genel karmaşasına ek olarak, evden ve aileden ayrılma, arkadaş ve grup seçimi, bir mesleğe aday olma ve iş bulmaya ilişkin belirsizlikler gibi pek çok sorunun görüldüğü yıllardır (Özdel ve ark., 2002). Üniversite öğrencileri, kendi kimliğini bulma, toplumsal yönden yerel ve çocukluk döneminin değerlerini daha geniş kapsamda toplumun ulusal ve evrensel değerlerini benimseme ve uzlaştırma, toplum değerlerine uyum sağlama, sosyal olgunluğa da erişme durumundadır (Özgüven, 1992).

Üniversiteye farklı bir şehirde başlayan öğrenciler, kendilerini aniden değişik bir akademik ve sosyal çevre içinde bulmaktadır. Bu yeni yaşam boyutu; eğitim yaşantıları, insan ilişkileri ve sosyal yaşam açısından geçmiş yaşantılara göre farklılık göstermektedir. Öğrenciler yabancı oldukları bu sosyal ortamda bütün bireysel yaşam sorumluluklarını da tek başına üstlenmek zorunda kalmaktadır. Öğrenciler aile ve yakın arkadaş desteğinin bir anda kesildiği bu yabancı çevreye en kısa zamanda ve bireysel potansiyellerini de en üst düzeyde kullanarak uyum sağlamak ve sürdürmek zorundadır (Karahana ve ark., 2005).

Üniversite gençliği ve bu gençliğin karşılaştığı sorunlar üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Üniversite öğrencilerinin sorunları değişik boyutlar içermektedir. Bedensel gelişimler ve cinsel konularda birçok sorulara cevap bulamama, sınav sorunları, aşırı çalışmanın getirdiği yorgunluk, kişilerarası ilişkilerde güçlük, özellikle kız-erkek arkadaşlığı kurmadaki güçlükler, nevrotik eğilimler, kaygı, depresyon, çevreye uyum sorunu, yurt

sorunları, aileye ve memlekete duyulan özlem, anne-babaya aşırı bağımlılık, akademik ve mesleki sorunlar, sosyal uyum, üniversite gençlerinin bilinen ve çözüm bekleyen sorunları arasındadır (Kutlu, 2004). Ayrıca üniversite yıllarında bir grubun üyesi olma, bir meslek sahibi olma ve geleceğe yön verme idealleri ile yeni bir okula, yeni bir kente ve yabancı bir çevreye uyum sağlama çabaları pek çok gençte bazı uyum problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Aktaş, 1997).

Özgüven'in (1992) bildirdiğine göre; üniversite öğrencilerinin sorunlarını saptamaya yönelik yapılan araştırmalarda öğrencilerin problem alanları; gelecek, iş bulma ve ekonomik hayat, üniversite yaşamı, sosyal ve boş zamanı değerlendirme, sağlık, öğretim ve öğretim yöntemleri, insanlarla ilişki kurma, karşı cins ilişkileri, din ve ahlak ile ilgili problemler şeklinde gruplandırılmıştır.

Öğrencilerin üniversiteden eğitim ve öğretim hizmetine başlamadan önce üniversitede karşılaşabileceği sorunlarını çözebilmesi için alıştırmaya ilişkin hizmet almaya ve bu konuda yardıma gereksinimi vardır. Bu hizmetler öğrencilerin üniversite ortamına alışmalarına, uyum sağlamalarına ve bu ilk günlerde karşılaşabilecekleri sorunları çözebilmelerine ve eğitim, öğretim çalışmalarına daha etkin ve verimli bir şekilde katılabilmelerine olanak sağlar. Bu alıştırmaya-oryantasyon programları ile üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin, üniversitenin akademik ve sosyal ortamıyla tanışması için düzenlenmiş birçok etkinlik ile öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sağlamaları, üniversiteli olmanın farkını yaşamaları, üniversitenin akademik ve sosyal olanaklarını tanımaları kolaylaşmaktadır (Kutlu, 2004).

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu araştırma; uyumun üniversite öğrencilerinin yaşamında önemli bir yeri olduğu düşüncesinden hareketle, öğrencilerin üniversite yaşamına uyum durumlarını saptamak, öğrencilere yönelik hizmetler konusunda daha gerçekçi yaklaşımlar ortaya koyarak sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacıyla tanımlayıcı olarak planlandı ve uygulandı.

Araştırmanın evrenini 2008–2009 öğretim yılında Balıkesir Üniversitesi Bandırma Sağlık Yüksekokulu (Hemşirelik) ve Bandırma Meslek Yüksekokulu (Et endüstrisi, Gıda Teknolojisi, İşletmenlik ve İthalat-ihracat) bölümlerinin

birinci ve ikinci sınıflarında okuyan 459 öğrenci oluşturdu. Araştırmada herhangi bir örneklem seçim yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi ancak araştırmaya katılmayı kabul etmeme, araştırmanın yapıldığı tarihlerde okula gelmeme vb. nedenlerle toplam 421 öğrenciye ulaşıldı (katılım oranı %92).

Veriler 13-17 Nisan 2009 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu aracılığıyla toplandı. Anket formu toplam 31 soruyu içeren iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde (23 soru); öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, devam ettiği bölümü, sınıfı, barınma durumu, mezun olduğu lise türü, geldiği yerleşim biriminin özelliği, anne- baba eğitim düzeyi, sigara içme durumu ile ilgili sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin üniversiteye uyum durumları ile ilgili sorular (8 soru) bulunmaktadır. Bunlar; öğrencilerin okudukları bölümle ilgili düşünceleri, eğitime ilişkin düşünceleri, üniversite yaşamına uyumlarını güçleştiren nedenlere ilişkin yaşanan sorunlar ve boş zamanlarını geçirmeye ilişkin düşünceleri içeren sorulardır. Araştırmada öğrencilerin üniversiteye uyum durumları bağımlı değişken, bu duruma etki eden diğer faktörler bağımsız değişken (Anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba işi, okunan bölümü tercih etme nedeni, üniversite yaşamını sevme durumu, üniversitede kendini yalnız hissetme durumu, karşı cinsle olan arkadaşlık ilişkilerinde sorun yaşama durumu ve sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşama durumu vb.) olarak alındı.

Anket formları öğrencilere ders dışında dağıtıldı ve doldurmaları istendi. Daha sonra doldurulan formlar araştırmacılar tarafından toplandı. Anketin cevaplama ortalama 15 dk sürdü.

Araştırma öncesinde kurumlardan izin ve araştırmanın amacı anlatıldıktan sonra öğrencilerden sözel onam alındı.

Elde edilen veriler SPSS 11.0 istatistik paket programında değerlendirildi ve verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve ki kare analizi kullanıldı. Yaş gibi sürekli veri olarak alınan değişkenlerde kesme noktası olarak ortalama alındı.

BULGULAR**Tablo 1.** Öğrencilerin demografik sosyokültürel özelliklerine göre dağılımı (n=421).

Demografik Özellikler	Sayı	%
Okul adı		
Sağlık Yüksekokulu	91	21.6
Meslek Yüksekokulu	330	78.4
Devam edilen bölüm		
Et endüstrisi	73	17.3
Gıda teknolojisi	99	23.5
İşletmenlik	74	17.6
İthalat ihracat	84	20.0
Hemşirelik	91	21.6
Yaş ort ±Ss: 20.57±2.20		
20 ve altı	255	60.6
21 ve üzeri	166	39.4
Cinsiyet		
Erkek	160	38.0
Kız	261	62.0
Sınıf		
1. sınıf	208	49.4
2. sınıf	213	50.6
Medeni durum		
Evli	16	3.8
Bekâr	405	96.2
En son bitirilen okul		
Meslek Lisesi	141	33.5
Genel Lise	201	47.7
Anadolu Lisesi	35	8.3
Süper Lise	44	10.5
Şu an bir işte çalışma durumu		
Evet	38	9.0
Hayır	383	91.0
En uzun yaşanan yer		
Köy/kasaba	70	16.6
İl/ilçe	351	83.4
Yükseköğrenim için nereden geldiği		
Köy/kasaba	66	15.7
İl/ilçe	355	84.3
Şu anda kalınan yer		
Aile ile	97	23.0
Yurt	197	46.8
Arkadaşları ile evde	127	30.2

Harçlığı karşılama durumu		
Aile	259	61.5
Burs	112	26.6
Kendisi çalışıyor	23	5.5
Aile+burs+kredi	27	6.4
Sağlık güvencesi		
Var	330	78.4
Yok	91	21.6
Sigara kullanma durumu		
Evet	139	33.0
Hayır	282	67.0
Alkol kullanma durumu		
Evet	114	27.1
Hayır	307	72.9
Kronik bir hastalık bulunma durumu		
Evet	37	8.8
Hayır	384	91.2

Araştırmaya katılan öğrencilerin %78.4'ü Meslek Yüksekokulu'nda ve %23.5'i Gıda Teknolojisi bölümünde okumaktadır. Öğrencilerin %60.6'sı 21 yaş ve altında (yaş ortalaması: 20.57±2.20 yıl), %62.0'ı kız ve %50.6'sı ikinci sınıfa devam etmektedir. Araştırma grubunun %96.2'si bekâr, %47.7'si genel lise mezunu, %91.0'ı şu an herhangi bir işte çalışmamaktadır. Öğrencilerin %83.4'ünün en uzun süre il/ilçede yaşadığı, %84.3'ünün yükseköğrenim için il/ilçeden geldiği %46.8'inin yurttta kaldığı, %61.5'inin harçlığını ailesinden karşıladığı, %78.4'ünün sağlık güvencesi olduğu, %33.0'ının sigara, %27.1'inin alkol kullandığı ve %8.8'inin kronik bir hastalığı olduğu saptandı (Tablo 1).

Tablo 2. Öğrencilerin ailelerinin tanıtıcı özellikleri (n=421).

Aile ile ilgili özellikler	Sayı	%
Aile tipi		
Çekirdek	355	84.3
Geniş	66	15.7
Kardeş sayısı (Ort±Ss: 2.82±1.57)		
2 kardeş ve altı	228	54.2
3 kardeş ve üzeri	193	45.8
Ailenin gelir durumu		
Gelir giderden az	150	35.6
Gelir gidere denk	230	54.6
Gelir giderden fazla	41	9.7

Anne eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	36	8.6
İlköğretim	289	68.6
Lise ve üzeri	96	22.8
Anne iş		
Ev hanımı	341	81.0
İşçi/memur/emekli	80	19.0
Baba eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	22	5.2
İlköğretim	254	60.3
Lise ve üzeri	145	34.4
Baba iş		
Emekli	150	35.6
Memur/işçi	136	32.3
Serbest meslek	81	19.2
Çiftçi	54	12.8

Tablo 3. Öğrencilerin okudukları bölümle ilgili düşünceleri (n=421)

Düşünceler	Sayı	%
Okunan bölümü tercih etme nedeni		
İdealdeki ve ilgi duyulan meslek olması	83	19.7
Aile, arkadaş ve öğretmenlerin istemesi	105	24.9
Puanın bu bölümü tutması	131	31.1
İş bulma sorunu olmaması	102	24.2
Okunan bölümden memnun olma durumu		
Memnun	146	34.7
Kısmen memnun	214	50.8
Memnun değil	61	14.5
Öğrencilerin üniversite yaşamına ilişkin düşünceleri *		
Üniversite yaşamına uyum sağlamada güçlük çekme	80	19.0
Üniversite yaşamını sevme	324	77.0
Üniversitede kendini yalnız hissetme	88	20.9
Üniversitenin sosyal yönden geliştirmesi	268	63.7
Üniversitenin kültürel yönden geliştirmesi	270	64.1
Üniversite aktivitelerinin öğrencileri kaynaştırma durumu	244	58.0

* Sadece evet cevabı verenler alındı

Öğrencilerin %31.1'i puanının devam ettiği bölümü tutması nedeni ile bu bölümü tercih ettiğini, %50.8'i okudukları bölümden kısmen memnun olduğunu, %77.0'ı üniversite yaşamını sevdiğini ve %19.0'ı üniversite yaşamına uyum sağlamada zorluk yaşadığını ifade etti (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrencilerin okudukları okuldaki eğitime ilişkin düşünceleri ve yaşadıkları sorunlar (n=421).

Düşünceler	Sayı	%
Öğrencilerin okudukları bölümün eğitimi ile ilgili düşünceleri *		
Okuldaki sınıfların fiziki şartlarının yeterli olması	68	16.2
Okuldaki sınıfların araç gereç donanımının yeterli olması	77	18.3
Ders ve sınav programlarının uygunluğu yeterli olması	191	45.4
Öğretim elemanlarının öğrencilerle iletişiminin yeterli olması	218	51.8
Öğretim elemanlarının mesleki bilgileri yeterli olması	303	72.0
Öğrencilerin okudukları bölümün sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin düşünceleri*		
Okulun bahçe yeşil alan yeterli olması	198	47.0
Okulun kantin, kafeterya hizmetleri yeterli olması	68	16.2
Okulun sosyal aktivite alanlarının yeterli olması	46	10.9
Okulun kütüphane hizmetlerinin yeterli olması	48	11.4
Okulun internet hizmetlerinin yeterli olması	69	16.4
Okulun folklor bilim toplulukları vb. sosyal ve kültürel etkinliklerin yeterli olması	112	26.6
Okulun kantin kafeterya hizmetlerinin yeterli olması	58	13.8
Okulun temizlik hizmetlerinin yeterli olması	189	44.9
Yaşanan sorunlar*		
Ev kirası/ yurt ücretinin ödenmesinde zorluk yaşama	135	41.7
Günlük besin ihtiyacının karşılanmasında zorluk yaşama	138	32.8
Giyim ihtiyaçlarının karşılanmasında zorluk yaşama	124	29.5
Ulaşım ücretini karşılanmada zorluk yaşama	138	32.8
Sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşama	172	40.9
Kırtasiye ders araç-gereç, fotokopi vb. ihtiyaçların karşılanmasında sorun yaşama	111	26.4
Harç kredisinin ödenmesinde sorun yaşama	98	23.3
Okul arkadaşlarıyla sorun yaşama	70	16.6
Karşı cinsle olan arkadaşlık ilişkilerinde sorun yaşama	66	15.7

* Sadece evet cevabı verenler alındı

Öğrencilerin okudukları bölümdeki eğitime ilişkin düşünceleri incelendiğinde; öğrenciler öğretim elemanlarının mesleki bilgilerinin (%72.0) ve öğrencilerle iletişimlerinin (%51.8), okulun bahçe ve yeşil alanlarının (%47.0) ve okulun temizlik hizmetlerinin (%44.9) yeterli olduğunu belirtti. Araştırma grubunun %41.7'sinin en fazla ekonomik nedenlere bağlı olarak ev kirası/yurt ücretini ödeme, %40.9'unun sosyal ve kültürel etkinliklere katılma, %16.6'sı okul arkadaşlarıyla %15.7'sinin ise karşı cinsle olan arkadaşlıklarda sorun yaşadığı saptandı (Tablo 4).

Tablo 5. Öğrencilerin boş zamanlarını geçirmeye ilişkin düşünceleri (n=421).

Boş zaman geçirmeye ilişkin düşünceler	Sayı	%
Yapılan faaliyetler*		
Spor yapma	173	41.1
Kitap, gazete, dergi vb. okuma	224	53.2
Arkadaşları ziyaret, gezmeye gitme	274	65.1
Sanat etkinliklerine katılma	96	22.8
Okul dışı çalışma	87	20.7
Kahveye gitme	39	9.3
Televizyon izleme	167	39.7
Hiçbir şey yapmama	36	8.6
Okul olarak sağladığında yapılmak istenenler*		
Spor çalışmalarına katılma	222	52.7
İnternet ünitelerinde çalışma	130	30.9
Kültürel etkinliklere ve gezilere katılmak	247	58.7
Part-time çalışmak isteme	191	45.4
Yararlanmak istememe	76	18.1

* Sadece evet cevabı verenler alındı

Öğrencilerin %65.1'inin boş zamanlarında arkadaşlarını ziyaret edip, gezdiği, %53.2'sinin kitap, gazete, dergi vb. okuduğu, %41.1'inin spor yaptığı saptandı. Devam ettikleri bölümün olanak sağlaması durumunda öğrencilerin %58.7'si kültürel etkinliklere ve gezilere, %52.7'si spor etkinliklerine katılmak istediğini ve %45.4'ü part-time çalışmak istediğini belirtti (Tablo 5).

Tablo 6. Öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamada güçlük çekme durumlarının bağımsız değişkenlerle ilişkisi (n=421).

Değişkenler	Üniversite yaşamına uyum sağlamada güçlük çekme durumu					
	Evet		Hayır		χ^2 *	p
	Sayı	%	Sayı	%		
Anne eğitim düzeyi						
Okur- yazar değil	13	36.1	23	63.9	7.494	0.024
İlköğretim	50	17.3	239	82.7		
Lise ve üzeri	17	17.7	79	82.3		
Baba eğitim düzeyi						
Okur-yazar değil	11	50.0	11	50.0	15.157	0.001
İlköğretim	47	18.5	207	81.5		
Lise ve üzeri	22	15.2	123	84.8		
Baba işi						
Emekli	25	16.7	125	83.3	8.172	0.043
Memur/işçi	20	14.7	116	85.3		
Serbest meslek	18	22.2	63	77.8		
Çiftçi	17	31.5	37	68.5		
Okunan bölümü tercih etme nedeni						
İdealdeki ve ilgi duyulan meslek olması	18	21.7	65	78.3	9.034	0.029
Aile, ark, öğretmenlerin istemesi	29	27.6	76	72.4		
Puanın bu bölümü tutması	18	13.7	113	86.3		
İş bulma sorunu olmaması	15	14.7	87	85.3		
Üniversite yaşamını sevme durumu						
Evet	42	13.0	282	87.0	33.325	0.000
Hayır	38	39.2	59	60.8		
Üniversitede kendini yalnız hissetme durumu						
Evet	44	50.0	44	50.0	69.454	0.000
Hayır	36	10.8	297	89.2		
Karşı cinsle olan arkadaşlık ilişkilerinde sorun yaşama						
Evet	23	34.8	43	65.2	12.769	0.000
Hayır	57	16.1	298	83.9		
Sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşama						
Evet	42	24.4	130	75.6	5.543	0.019
Hayır	38	15.3	211	84.7		

* Pearson ki kare

Öğrencilerin üniversiteye uyum durumlarının bağımsız değişkenler ile ilişkisi incelendiğinde; anne-baba eğitim düzeyi, baba işi, devam edilen bölümü tercih etme nedeni, üniversite yaşamını sevme durumu, üniversitede kendini

yalnız hissetme durumu, karşı cinsle olan arkadaşlık ilişkilerinde sorun yaşama, sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandı ($p<0.05$). Diğer bağımsız değişkenler ile üniversiteye uyum sağlamada güçlük çekme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$). Anne babası okuryazar olmayan, babası çiftçi olan, okudukları bölümü aile, arkadaş ve öğretmenlerin istemesi ile tercih eden, üniversite yaşamını sevmeyen, kendilerini yalnız hisseden, karşı cinsle ilişkilerinde sorun yaşayan ve kültürel etkinliklere katılmada zorluk yaşayan öğrencilerin üniversiteye uyum sorunu yaşadığı belirlendi (Tablo 6).

TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğrencilerin %60.6'sı 21 yaş ve altında (yaş ortalaması: 20.57 ± 2.20 yıl), %62.0'ı kız ve %50.6'sı ikinci sınıfa devam etmektedir (Tablo 1). Araştırmanın örneklemini üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmanın örneklemini ile benzerdir (Erdoğan ve ark., 2005).

Çanakkale'deki üniversite öğrencilerinin çoğunun devlet yurtlarının yetersizliği nedeni ile özel yurtlarda kaldıkları belirlenmiştir (Çalışkan ve Sarış, 2008). Bu çalışmada öğrencilerin yarıya yakını yurtlarda kalmaktadır (%46.8) (Tablo 1). Bu yurtlar devlet yurtlarındaki yatak kapasitesinin yetersizliği nedeniyle özel yurtlardır. Bu araştırma bulguları Çalışkan ve Sarış'ın (2008) bulgularına paraleldir.

Beden eğitimi ve spor eğitimi veren okullardaki öğrencilerin en fazla 4-6 yıldır sigara içtiği ve sigaraya lise döneminde başladıkları bildirilmiştir (Çolakoğlu, 2005). Sivas bölgesindeki üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrencilerin %43.5'inin halen sigara içtiği belirlenmiştir (Demirel ve Sezer, 2005). Bu çalışmada öğrencilerin üçte birine yakın (%33.0) bölümünün sigara içtiği saptandı (Tablo 1). Sigara nedeniyle oluşan hastalıklar göz önüne alındığında bu oranı düşürmek için üniversite gençliğine sigara içmeyi önleyici eğitim programlarına önem verilmesi gerektiği gözlenmektedir.

Yiğit ve Khorshid'in (2006) Ege Üniversitesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin %76'sının alkol kullandığı bulunmuştur. Bu çalışmada ise öğrencilerin %27.1'inin alkol kullandığı saptandı (Tablo 1). Araştırma grubundaki öğrencilerin alkol kullanma oranı düşüktür. Bunun araştırmanın yapıldığı okulların ilçede yer alması ve büyük kampüs ortamı bulunmaması

nedeni ile öğrenciler arasında alkol kullanımının yaygın olduğu sosyal etkinliklerin kısıtlı yapılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin üniversiteye giriş sınavındaki başarıları ile mezun olunan lise türünün araştırıldığı bir çalışmada üniversite başarıları özel okullarda birinci sırada, devlet liselerinde ikinci sırada, meslek liselerinde son sıralarda bulunmuştur (Pakır, 2006). Bu çalışmada da öğrencilerin yarıya yakını genel lise mezunudur (Tablo 1). Araştırmanın yapıldığı bölümlerin üniversiteye giriş puanlarının çok yüksek olmadığı düşünüldüğünde mezun olunan lise türü ile üniversiteye giriş başarıları Pakır'ın (2006) araştırma bulgularına benzerdir.

Bölekoğlu ve Yılmaz'ın (2007) dört fakülte ve bir yüksekokul öğrencileri ile yaptıkları çalışmada Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin diğer fakülte öğrencilerine göre okullarından daha fazla memnun oldukları bulunmuştur. Beydağ ve ark.nın (2008) Sağlık Yüksekokulu öğrencileri ile yaptıkları çalışmada ise; öğrencilerin şu andaki derslerden kısmen memnun oldukları saptanmıştır. Bu çalışmada da öğrencilerin büyük çoğunluğu okudukları bölümden kısmen memnun olduklarını belirtti (Tablo 3). Bu araştırmadan elde edilen bulgular Beydağ ve ark.nın (2007) çalışması ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin kendi istekleri ile ideallerindeki mesleği seçmeyip, puanının bu bölümü tutması nedeni ile bu bölümü seçtiklerinden okudukları bölümden kısmen memnun olmasının beklenen bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Tıp fakültesi öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrencilerin %67.4'ünün tıp fakültesi tercihinde tıba ilgisinin etkili olduğu belirtilmiştir (Mazıcıoğlu ve ark., 2005). Gazetecilik eğitimi alan öğrenciler ile yapılan çalışmada öğrencilerin bu bölümü isteyerek tercih ettiği bildirilmiştir (Kandemir, 2008). Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile yapılan bir çalışmada da öğrencilerin okudukları bölümü isteyerek tercih ettikleri belirtilmiştir (Alparslan ve Kılıçgil, 2005). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile ilgili yapılan başka bir çalışmada da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tanıdıkları ve kişisel özelliklerine uyduğu için öğretmen olmayı istedikleri saptanmıştır (Hergüner ve ark., 2002). Bu çalışmada öğrencilerin %31.1'inin puanının bu bölümü tutması nedeniyle, %19.7'sinin idealindeki meslek olması dolayısıyla bu bölümleri tercih ettiği saptandı (Tablo 3). Bu çalışmada idealindeki ve istediği bölüme devam etme oranının diğer çalışmalardan düşük olmasının nedeni; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına öğrencilerin üniversite sınavının dışında özel yetenek sınavı

ile alınmaları, dolayısı ile bölümlerini kendi istekleri ile tercih etmeleri ile açıklanabilir.

Üniversite öğretim elemanlarının öğrencilere olan demokratik tutumlarının değerlendirildiği çalışmalarda öğretim elemanlarının demokratik tutumlarının orta düzeylerde olduğu belirtilmiştir (Duman ve Koç, 2004; Erdem ve Sarıtaş, 2006). Bu çalışmada öğrenciler öğretim elemanlarının iletişimlerinden memnun olduklarını ifade ettiler (Tablo 4). Öğretim elemanları ile iletişimde sorun yaşamayan öğrencilerin dersleri daha kolay anlayabilecekleri ve akademik başarılarının artabileceği görüşündeyiz.

Hacettepe Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin üniversitenin sunduğu hizmetlerden yeterince memnun olmadıkları saptanmıştır (Burgaz ve Ekinci, 2007). Erdoğan ve ark.nın (2005) çalışmasında öğrencilerin üniversitedeki/fakülteedeki eğitime ilişkin düşüncelerinde; en çok öğretim üyelerinin mesleki bilgilerini yeterli bulurken, uygulama atölyelerinin fiziki şartlarının yetersiz olduğu belirtilmiştir. Cimete'nin (1998) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin okulun fiziki koşullarını ve öğretim elemanlarının iletişimini yetersiz buldukları bildirilmiştir. Bu çalışmada da öğrenciler öğretim elemanlarının mesleki bilgilerini yeterli bulduklarını, okullardaki sınıfların fiziki şartlarının yetersiz olduğunu ifade ettiler (Tablo 4). Bu bulgu diğer araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Yine Erdoğan ve ark.nın (2005) çalışmasında öğrencilerin üniversitenin/fakültenin sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin görüşlerinde; büyük çoğunluk temizlik hizmetlerini yeterli bulurken, yine büyük bir grup da sosyal aktivite alanlarının yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışmada öğrenciler en çok okulun bahçe, yeşil alanlarını yeterli (%47.0), sosyal aktivite alanlarını ise yetersiz (%10.9) buldular (Tablo 4). Bu araştırmanın bulguları literatür ile benzerdir. Bu sonuç okulların sosyal aktivite alanlarının artırılması gerektiğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Öğrenciler için çeşitli sosyal aktivite alanlarının çoğaltılması, sosyal aktiviteler için kaynak yaratılması ve bu alanların öğrenciler tarafından kullanımının sağlanması önerilmektedir.

Gazi üniversitesi öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrenciler ekonomik olarak en çok sosyal ve kültürel etkinliklere katılma ve kırtasiye ihtiyaçlarının karşılanmasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Erdoğan ve ark., 2005). Bu çalışmada ise öğrencilerin %41.7'sinin ev kirası/yurt ücretinin ödenmesi, %40.9'unun sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşadıkları saptandı (Tablo 4). Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere burs ve kredi gibi ekonomik kaynak imkânları yaratmanın yanında bu öğrencilerin sosyal ve

kültürel etkinliklere ücretsiz katılımının sağlanması ile bu sorunların azaltılabileceği kanısındayız.

Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu'na devam eden öğrencilerin boş zamanlarında ilk tercihlerinin müzik dinleme (%47.1), dinlenme (%15.2) ve kitap okuma (%13.7) olduğu bildirilmiştir. Öğrenciler üniversitelerinden boş zamanı değerlendirme etkinliklerinde hobi kulüpleri, beceri ve meslek kazandırıcı kurslar ve sportif etkinlikler istediklerini belirtmişlerdir (Aydoğan ve Aral, 2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin boş zamanlarında en fazla TV izledikleri ve gezdikleri bildirilmiştir (Yağmur, 2006). Yapılan diğer bir çalışmada ise öğrencilerin boş zamanlarında okudukları kitapların okuma becerisini geliştirdiği, buna karşın öğrencilerin yeterli okuma alışkanlığına sahip olmadıkları gösterilmiştir (Odabaş ve ark., 2008). Üniversite öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirildiği başka bir çalışmada da öğrencilerin yeterince kitap okumadıkları belirtilmiştir (Bınarbaşı, 2006). Bu çalışmada öğrencilerin boş zamanlarında arkadaşlarıyla gezmeye gittiği (%65.1), kitap, gazete, dergi vb. okuduğu (%53.2) ve spor yaptığı (%41.1) bulundu. Öğrenciler okulları olanak sağladığı durumlarda; kültürel etkinlik ve gezilere (%58.7), spor çalışmalarına (%52.7) katılmak ve part-time çalışmak (%45.4) istediklerini belirttiler (Tablo 5). Araştırma bulguları literatüre benzerdir. Yeni dünyaların kapılarını açan ve dünyaya bakış açılarını değiştiren kitapların okunma oranlarının artırılması ve okuma alışkanlığının kazandırılması için gerekli çalışmaların yapılması kaçınılmazdır.

Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu (%78) ilk uygulama alanlarında uyum gücünü yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Cimete, 1998). Üniversite birinci sınıfa devam eden öğrencilerin üniversiteye uyum durumlarının incelendiği çalışmada öğrencilerin uyumlarını psikolojik durumlarının etkilediği ve sosyal desteği yüksek olan öğrencilerin üniversiteye daha iyi uyum sağladıkları bulunmuştur (Yalım, 2007). Üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada öğrencilerin üniversiteye uyumda zorluk yaşadığı saptanmıştır (Karahana ve ark., 2005). Üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin birinci sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksek, birinci sınıfta erkek ve kız öğrencilerin genel uyum düzeyleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur (Aktaş, 1997). Özgüven'in (1992) bildirdiğine göre üniversite öğrencileri gelecek, üniversite yaşamı ve boş zaman aktiviteleri vb. konularda

sorunlar yaşamaktadırlar. Öğrencilerin bu sorunlarına yardımcı olabilmek için oryantasyon programlarının uygulanması gerektiği belirtilmektedir (Kutlu, 2004).

Bu çalışmada öğrencilerin üniversiteye uyum durumları ile anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba işi, okunan bölümü tercih etme nedeni, üniversite yaşamını sevme durumu, üniversitede kendini yalnız hissetme durumu, karşı cinsle olan arkadaşlık ilişkilerinde sorun yaşama, sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada sorun yaşama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandı ($p<0.05$). Diğer bağımsız değişkenlerle üniversiteye uyum sağlamada güçlük çekme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$) (Tablo 6). Anne babası okuryazar olmayan, babası çiftçi olan, devam ettikleri bölümü aile, arkadaş ve öğretmenlerinin isteği ile tercih eden, üniversite yaşamını sevmeyen, kendilerini yalnız hisseden, karşı cinsle ilişkilerinde sorun yaşayan ve kültürel etkinliklere katılmada zorluk yaşayan öğrenciler üniversiteye uyum sorunu yaşamaktadır.

Anne babasının eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin uyum sorunu yaşamaları; anne-babanın eğitim düzeyinin yükselmesine bağlı olarak çocukların yetiştirilmesi, kişiliklerinin oluşması ve en önemlisi sosyalleşmeleri sonucunda kendilerine güvenlerinin artması nedeniyle gittikleri üniversite ortamına çok daha kolay adapte olmaları ile açıklanabilir. Okudukları bölümü kendi istekleri dışında seçen ve üniversite yaşamını sevmeyen öğrencilerin beklentilerinin karşılanmamasına bağlı olarak uyum sağlayamadıkları düşünülebilir. Kendilerini yalnız hisseden, karşı cinsle ilişkilerde zorlanan ve kültürel etkinliklere katılmada zorluk yaşayan öğrencilerin kişiler arası ilişkilerin yetersizliğine ve sosyal ilişkilerin azlığına bağlı olarak üniversiteye uyum sorunları yaşayabileceği kanısındayız. Karahan ve ark.nın (2005) çalışmasında da sosyo-kültürel etkinliklere katılmayan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre üniversite ortamına uyum, akademik uyum, sosyal uyum, duygusal uyum, kişisel uyum ve karşı cinsle ilişkilerde uyum konusunda daha çok problem yaşadığı ve daha çok psiko sosyal desteğe ihtiyaç duyduğu belirtilmiştir. Bu araştırma bulguları da literatürü destekler niteliktedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin uyum sorunu yaşadıkları saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda;

- Öğrencilere üniversitelerde sosyo kültürel etkinliklerin tanıtımına öncelik verilerek öğrenci katılımı özendirilmesi
- Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere burs ve kredi gibi ekonomik kaynak imkânları yaratmanın yanında bu öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere ücretsiz katılımı sağlanması
- Part-time çalışmak isteyen öğrencilere gerek üniversite içinde gerekse üniversite dışından part-time çalışma imkânları yaratılması
- Uyum problemlerinin azaltılması amacıyla öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Aktaş, Y. (1997). “Üniversite Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi: Uzunlamasına Bir Çalışma”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 13, 107-110.

Alparslan, T. ve Kılıçgil, E. (2005). “Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo Kültürel Yapı-Meslek Seçimi İlişkisi”, **SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, III (1), 17-26.

Aydoğan, Y. ve Aral, N. (2007). “Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi”, **Millî Eğitim**, 173, 125- 135.

Beydağ, KD., Gündüz, A. ve Özer, FG. (2008). “Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine ve Mesleklerine Bakış Açıları, Meslekten Beklentileri”, **Pamukkale Tıp Dergisi**, 1(3), 137- 142.

Bınarbaşı, F. (2006). “Üniversite Öğrencilerinin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarının İncelenmesi”, **Yüksek Lisans Tezi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, ss: 7-63.

Bökeoğlu, ÖÇ ve Yılmaz, K. (2007). “Üniversite Öğrencilerinin Fakülte Yaşamının Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 40 (2), 179- 204.

Burgaz, B. ve Ekinci, CE. (2007). “Öğrencilerin Hacettepe Üniversitesi’nce Sunulan Hizmetlere İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Düzeyleri”, **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 25 (1), 71-89.

Cimete, G. (1998). “Öğrenci-Öğretim Elemanı Etkileşimine Yönelik Kalitatif Bir Çalışma”, **C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi**, 2 (1), 9-19.

Çalışkan, V. ve Sarış, F. (2008). “Çanakkale Şehrinde Üniversite ve Konut İlişkisi” **Doğu Coğrafya Dergisi**, 20, 215- 237.

Çolakoğlu, T. (2005). “Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Veren Okullardaki Öğrencilerin Sigara Kullanma Alışkanlıklarının İncelenmesi”, **SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, III (4), 151- 158.

Demirel, Y. ve Sezer, RE. (2005). “Sivas Bölgesi Üniversite Öğrencilerinde Sigara Kullanma Sıklığı”, **Erciyes Tıp Dergisi (Erciyes Medical Journal)**, 27 (1), 1- 6.

Duman, T. ve Koç, G. (2004). “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Demokratik Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**, 6- 9 Temmuz, Malatya.

Erdem, AR. ve Sarıtaş, E. (2006). “Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Davranışlarının Demokratikliğine İlişkin Algıları (PAÜ Örneği)”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 16, 525-538.

Erdoğan, S., Şanlı, H.S. ve Bekir, HŞ. (2005). “Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 13 (2), 479-496.

Hergüner, G., Arslan, S. ve Dündar, H. (2002). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersini Algılama Düzeyleri”, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 1 (11), 44-58.

Kandemir, C. (2008). “Türkiye ve Almanya’da Gazetecilik Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Kalitesi ve Beklentilerine Yönelik Alan Araştırması”, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, 30, 97-112.

Karahan, F., Sardoğan, M.E., Özkamalı, E. ve Dicle, AN. (2005). “Üniversite 1. Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Sosyokültürel Etkinlikler Açısından İncelenmesi”, **Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2 (30), 63- 71.

Kutlu, M. (2004). “Üniversite Öğrencilerinin Alıştırma-Oryantasyon Hizmetlerine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentileri”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**, 6- 9 Temmuz, Malatya.

- Mazıcıoğlu, MM., Naçar, M., Yazıcı, C. ve Günay, O. (2005). "Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki Eğitimin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi", **Türk Aile Hek Derg.**, 9 (3), 113-116.
- Odabaş, H., Odabaş, Z.Y. ve Polat, C. (2008). "Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği", **Bilgi Dünyası**, 9 (2), 431-465.
- Özdel, L., Bostancı, M., Özdel, O. ve Oğuzhanoglu NK. (2002). "Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi", **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, 3, 155-161.
- Özgüven E. (1992). "H.Ü. Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Baş Etme Yolları", **Eğitim Fakültesi Dergisi**, 7, 5-13.
- Pakır, F. (2006). "Aile Sosyo - Ekonomik ve Demografik Özellikleri ile Mezun Olunan LiseTürünün Öğrencilerin Üniversite Giriş Sınavındaki Başarıları Üzerindeki Etkileri", **Yüksek Lisans Tezi**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, ss: 7-83.
- Yağmur, R. (2006). "Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencileri ile Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerinin Karşılaştırılması" **Yüksek Lisans Tezi**, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon, ss: 3- 47.
- Yalım, D. (2007). "Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Uyum: Psikolojik Sağlık, Başa Çıkma, İyimserlik ve Cinsiyetin Rolü", **Yüksek Lisans Tezi**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, ss: 1-43.
- Yiğit, Ş. ve Khorshid, L. (2006). "Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrencilerinde Alkol Kullanımı ve Bağımlılığı", **Bağımlılık Dergisi**, 7 (1), 24-30.